

Afschotanalyse FBE Noord-Holland 2023 | veelgestelde vragen

6 maart 2024

1. **Waarom houdt de FBE Noord-Holland afschotgegevens bij?**

Vanuit de Omgevingswet heeft de FBE een wettelijke taak in het verzamelen, verwerken en publiceren van afschotdata. Een jachtaktehouder is verplicht gedode dieren naar soort en aantal te registreren bij de FBE.

Betrouwbare data zijn het fundament onder ieder faunabeheerplan. Ze spelen namelijk een rol bij het per provincie waarborgen van een gunstige Staat van Instandhouding van de ganzenpopulaties. Ze bepalen hiermee tevens de ruimte voor schadebestrijding en populatiereductie.

Ook worden de registraties gebruikt voor adaptief populatiemanagement, dat het uitgangspunt is van het internationale ganzenbeleid dat in AEWA-kader wordt uitgevoerd. In AEWA-verband heeft Nederland toegezegd uiterlijk in 2026 de registratie van afschotdata op orde te brengen en een systeem met gevalideerde data te ontwikkelen. Voor Noord-Holland is dat al geregeld met [FaunaSpot](#).

Tot slot worden de registraties uit FaunaSpot door het Rijk gebruikt richting Europa ter verantwoording van het gevoerde beleid in Nederland, conform internationale afspraken (derogatie*).

** Derogatie is een uitzondering op verbodsregels; in dit geval de uitzondering die Nederland heeft gekregen op het verbod ganzen te doden.*

2. **Hoe komt het dat het geregistreerde afschot ganzen in 2023 zoveel lager is dan in 2022?**

In 2023 werd in totaal 45% minder afschot van ganzen geregistreerd dan in 2022. Voor de grauwe gans is in 2023 zelfs 49% minder afschot geregistreerd. De FBE kan alleen constateren dat dat verschil er is, en dat we zeker weten dat de data van 2023 kloppen omdat we deze met FaunaSpot voor het eerst hebben kunnen valideren.

In opdracht van de FBE Noord-Holland heeft [Sovon](#) enkele jaren geleden het ganzenbeleid in Noord-Holland geëvalueerd. [AEWA](#) werkt aan het monitoren van de trekvogelpopulaties en rapporteert daarover. Beide organisaties stelden op basis van o.a. tellingen, reproductie en overlevingskansen vast dat het geregistreerde afschot het aanhoudend hoge aantal van grauwe ganzen niet kon verklaren. Op grond van de registraties zouden die aantallen namelijk beduidend lager moeten zijn.

AEWA heeft Nederland daarom verzocht de afschotdata uiterlijk per 2026 sterk te verbeteren en een systeem met gevalideerde data te ontwikkelen. De FBE Noord-Holland heeft hierin het voortouw genomen. In 2022 is een analyse van de afschotdata uitgevoerd. Daaruit bleek dat verschillende onzuiverheden in de registraties voor een vertekend beeld kunnen hebben gezorgd. De verbeterpunten uit deze analyse zijn de basis geweest voor de ontwikkeling van het nieuwe faunaregistratiesysteem FaunaSpot.

FaunaSpot is een mobiele app waarmee de faunabeheerder (jager) zijn afschot snel en eenvoudig invoert, direct in het veld. Bij elke registratie worden automatisch de gps-coördinaten vastgelegd en elke registratie wordt voorzien van een foto van het afschot. De kans op onbedoelde fouten is nihil door ingebouwde routinecontroles. Het aantal registraties van geschoten ganzen in 2023 zoals dat uit FaunaSpot naar voren komt, lijkt in lijn te zijn met de analyse die Sovon en AEWA destijds gemaakt hebben.

De onderzoeken van Sovon en AEWA lees je hier:

- Sovon, Evaluatie ganzenbeheerplan 2015-2020 Noord-Holland
<https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/17974>
- [AEWA](#) staat voor African-Eurasian Migratory Waterbird Agreement. Het is een internationaal verdrag onder de Verenigde Naties, dat gaat over bescherming en duurzaam beheer van 255 soorten migrerende watervogels en hun leefgebieden. Onder de vlag van AEWA is het European Goose Management Platform (EGMP) werkzaam, dat adaptief beheer t.a.v. vier soorten ganzen heeft ontwikkeld (Adaptive Flyway Management Program). De conclusies uit de AEWA-analyses zijn hier terug te vinden:
 - <https://bioone.org/journals/wildlife-biology/volume-2021/issue-1/wlb.00803/Biased-monitoring-data-and-an-info-gap-model-for-regulating/10.2981/wlb.00803.full>
 - https://egmp.aewa.info/sites/default/files/meeting_files/documents/aewa_egm_iw_g_6_11_GG_TF_report_and_recommendations.pdf (pagina 11, 64-65)

3. Wat was de aanleiding voor de ontwikkeling en introductie van FaunaSpot?

Naar aanleiding van de conclusies van Sovon en AEWA (zie vraag 2) heeft de FBE Noord-Holland in 2022 een [analyse van de afschotdata](#) gemaakt. Daaruit bleek dat verschillende onzuiverheden in de registraties voor een vertekend beeld kunnen hebben gezorgd. De volgende aanbevelingen zijn gedaan:

- Het verkorten van de registratietermijn (laat registreren kan leiden tot verlies van gegevens op detailniveau zoals locatie, tijdstip en aantallen)
- Het makkelijker maken van het invoeren van data (minimaliseren van administratieve lasten en vereenvoudigen van het systeem)
- Het kunnen valideren van de data (kunnen aantonen en/of controleren dat data kloppen)

Deze verbeterpunten zijn de basis geweest voor het ontwerp van FaunaSpot. Met FaunaSpot is het registreren van preventieve maatregelen, verjaging, afschot of nestbehandeling snel en gemakkelijk. De jager registreert afschot met de app op zijn mobiele telefoon, direct op locatie. Bij elke registratie worden automatisch de gps-coördinaten vastgelegd en elke registratie wordt voorzien van een foto van het afschot. De kans op onbedoelde fouten is nihil door ingebouwde routinecontroles.

4. Wie houdt er toezicht op hoeveel er wordt geregistreerd, hoe wordt dat gecontroleerd?

Tot 2022 konden ingevoerde data niet gevalideerd worden. Sinds de introductie van FaunaSpot in Noord-Holland in januari 2023 is bij afschot registreren in het veld een foto verplicht. In combinatie met de automatisch geregistreerde gps-coördinaten kunnen de ingevoerde data worden gecontroleerd en gevalideerd. Zo is geen extra toezicht nodig.

5. Hoe gaat het valideren in z'n werk?

Valideren is het controleren van een registratie op juistheid. De FBE Noord-Holland neemt steekproeven uit de ingevoerde registraties. Deze steekproeven worden maandelijks uitgevoerd. Gecontroleerd wordt of de foto past bij het opgegeven aantal en diersoort. Onjuiste registraties worden in het CMS-systeem aangepast. Per aanpassing is terug te lezen waarom het is aangepast door wie en wanneer. Van de validatie wordt per maand een verslag gemaakt van uitvoering en bevindingen.

6. Hoe is de steekproef bepaald?

De omvang van de steekproef is bepaald door Biometris. Biometris is één van de grootste groepen kwantitatieve wetenschappers in Noordwest-Europa en ontwikkelt statistische en wiskundige methoden voor de kwantificering van biologische processen en processen in onze leefomgeving.

7. Wat zijn de resultaten van de validaties tot nu toe?

Hieronder staat het percentage incorrecte en correcte registraties dat uit de validatie is gekomen, vanaf de invoering van FaunaSpot in januari 2023. Daaruit valt af te leiden dat de betrouwbaarheid van de data zeer hoog is.

Maand	Totaal aantal registraties	Steekproef aantal registraties	Aantal incorrecte registraties	Percentage incorrecte registraties	Aantal correcte registraties	Percentage correcte registraties
Jan	1.415	424	53	12,5%	371	87,5%
Feb	1.924	430	26	6,0%	404	94,0%
Mrt	3.470	431	14	3,2%	417	96,8%
Apr	2.634	409	4	1,0%	405	99,0%
Mei	1.349	389	7	1,8%	382	98,2%
Jun	852	353	6	1,7%	347	98,3%
Jul	1.610	371	2	0,5%	369	99,5%
Aug	1.602	367	18	4,9%	349	95,1%
Sept	1.471	398	18	4,5%	380	95,5%
Okt	1.517	398	11	2,8%	387	97,2%
Nov	1.806	392	13	3,3%	379	96,7%
Dec	2.080	430	5	1,2%	425	98,8%

8. Als er uit de validatie een incorrecte registratie naar voren komt, wordt de gebruiker hier dan van op de hoogte gesteld?

Gebruikers worden per e-mail geïnformeerd over welke registratie is aangepast, waarom en hoe. Als de fout bij verschillende gebruikers terugkomt kan hier breder aandacht aan besteed worden via de nieuwsbrief of middels een pushbericht in FaunaSpot. Dit is bijvoorbeeld gebeurd bij het herkennen van hybride- en boerenganzen. Er is in een nieuwsbrief aandacht aan geschonken en de faunakalender is hierop aangepast. Zo heeft FaunaSpot ook een educatieve functie en worden onjuiste registraties voorkomen.

9. Wat betekenen deze nieuwe data voor het faunabeheerplan 2021-2024. Zou dat er met deze gevalideerde data anders uit hebben gezien?

Het beheer zoals dat is beschreven in het faunabeheerplan Ganzen 2021-2024 is gebaseerd op de geconstateerde schade, het aantal getelde ganzen en de beleidskeuze voor een schadeplafond (in euro's). Het gerapporteerde afschot heeft geen rol gespeeld bij het opstellen van het hoofdstuk Beheer.

10. Als we deze gevalideerde data al in 2020 zouden hebben gehad, zou er dan meer of minder afschot hebben moeten plaatsvinden in de periode 2021-2024?

Het beheer zoals beschreven in het faunabeheerplan Ganzen 2021-2024 is gebaseerd op de geconstateerde schade, het aantal getelde ganzen en de beleidskeuze voor een schadeplafond (in euro's). Het gerapporteerde afschot heeft geen rol gespeeld bij het opstellen van het hoofdstuk over Beheer.

11. Wat wordt er anders in het volgende faunabeheerplan, nu we deze data hebben?

Op basis van de nieuwe afschotdata kunnen we nu verklaren waarom het aantal ganzen in Noord-Holland stabiliseert en niet afneemt. Met de datareeks van voorgaande jaren zou het aantal ganzen beduidend minder moeten zijn dan er nu worden geteld tijdens de [juli-telling](#). Met de gevalideerde data uit FaunaSpot kunnen de toekomstige ontwikkelingen van de aantallen ganzen beter worden ingeschat en scenario's voor het beschermen van de trekkende- en standvogelpopulatie worden gemaakt. Hiermee kunnen we het faunabeleid niet alleen internationaal beter afstemmen maar kunnen we ook voor Noord-Holland beter evalueren wat het faunabeheer oplevert en of, en zo ja hoe, het eventueel moet worden bijgesteld.

12. Welke consequenties kan het verschil in afschotdata op internationaal niveau hebben?

Uit de analyses van AEWA kwam naar voren dat met het gerapporteerde afschot in Nederland onmogelijk sprake kon zijn van een toename van het aantal getelde ganzen in Noordwest-Europa. De algemene conclusie vanuit AEWA was dat Nederland zijn data niet op orde heeft. Daardoor was het niet mogelijk om een goed populatiemodel voor de grauwe gans te maken, dat met de verzamelde monitoringsgegevens in staat is de reactie van de aantallen op de genomen maatregelen in kaart te brengen en indien nodig bij te stellen. Dit adaptief populatiemanagement is het uitgangspunt van het internationale ganzenbeleid dat in AEWA-kader wordt uitgevoerd. Bovendien wordt met onbetrouwbare data niet voldaan aan de verplichtingen vanuit Europa (derogatie).

In AEWA-verband heeft Nederland toegezegd uiterlijk in 2026 de registratie van afschotdata op orde te brengen en een systeem met gevalideerde data te ontwikkelen. Voor Noord-Holland is dat met FaunaSpot nu al geregeld.

13. Wat betekent het voor faunabeheerders (w.o. jagers) dat data met FaunaSpot nu gevalideerd worden?

Met FaunaSpot is het registreren van afschotdata eenvoudig, nagenoeg foutloos én valideerbaar geworden. Daarmee zijn de data betrouwbaar en is het voor alle partijen makkelijker geworden aan hun wettelijke verplichting te voldoen:

- de *jager* moet gedode dieren naar soort en aantal melden;
- de *FBE* moet over afschotdata rapporteren aan de overheid;
- de *overheid* moet verantwoording afleggen aan Europa over het gevoerde beleid (derogatie).

14. Zijn er nog andere situaties of afspraken waar de data uit FaunaSpot belangrijk voor zijn?

Uitgangspunt van het internationale ganzenbeleid is dat in AEWA-verband afspraken worden gemaakt over het monitoren van aantallen, het in kaart brengen van maatregelen en zo nodig het bijstellen daarvan. Afschot is een van de databronnen om te kunnen monitoren.